

AKRAN ZORBALIĞI VELİ BÜLTENİ

İBRAHİM DOĐANER İLKOKULU

**Hazırlayan: PSİKOLOJİK DANIŐMA VE
REHBERLİK BİRİMİ**

- Akran ZorbaliĐı Nedir?
- Akran Zorbaliğının Türleri Nelerdir?
- Zorbaliğı Azaltmak ve Önlemek İçin Yapılması Gerekenler Nelerdir?

Aralık 2021

Akran Zorbalığı

Değerli veliler;

Çocukların psikososyal açıdan sağlıklı bir çocukluk dönemi geçirmelerinde sosyal etkileşimleri oldukça önemlidir. Yetişkinler tarafından unutulmaması gereken öncelikli husus, çocukların da tıpkı yetişkinler gibi sosyal bir varlık olduğudur. Çocuklar; anne babaları, kardeşleri, arkadaşları, akrabaları ve diğer yetişkinlerle iletişim içerisindedirler. Çocukluk dönemi süresince çocuğun sosyal çevresi değişmekte ve genişlemektedir.

Çocuk, sosyalleştiği ilk alan olan aile dışına çıkmaya başladığında anne ve babasının yerini akranları (arkadaşları) almaya başlar ve çocuk için kendini gerçekleştirebileceği farklı bir ortam oluşur. Çocukların arkadaşları ile olumlu ilişkiler geliştirmesi, sağlıklı bir şekilde sosyalleşmelerini desteklemektedir. Çocuğun psikolojik ve sosyal gelişiminin sağlıklı olması yetişkinlik sürecindeki kişilik yapısı üzerinde etkili olacaktır.

Arkadaş edinme ve arkadaşlığı sürdürebilme becerisi, çocuğun yaşamı boyunca gereksinim

duyacağı bir sosyal beceridir. Arkadaşlığın tanımı ve arkadaşlardan beklenen davranışlar, çocuğun yaşına ve çevresine göre farklılık gösterir. Çocukların ilk sosyal ortamı ailedir. Çocuklar, arkadaş edinmeyi deneme yanılma yoluyla kendi kendine bulabilir veya yakınlarında bulunan yetişkinlerin ilişkilerini gözlemleyerek öğrenebilir. Çocuk arkadaşlık kurma becerileri kazanma sürecinde paylaşma, işbirliği yapma, dayanışma, sorumluluk alma, kendi haklarını koruma, başkalarına saygı duyma, sırasını bekleme gibi yaşamının gerektirdiği birçok kuralı öğrenir. Bu bağlamda; çocukların akranları, arkadaşları, ebeveynleri ve diğer yetişkinler tarafından kabul görmesi oldukça önemlidir. Çocuğun akranları ile olan iletişimde eşitlik dengesi bozulduğunda, bu ilişkinin taraflara sağladığı fayda da ortadan kalkmış olacaktır. Bu süreçte oluşmaya başlayan akran zorbalığından söz edilebilmekte ve akran zorbalığı çocuğun yaşamının tümünü etkileyen önemli bir sorun olabilmektedir.

Zorbalık; çocuklar arasında eşitliğin bozulmasıyla yaşanan güç dengesizliği, güçlü olan tarafın diğer tarafa acı çektirmesi, baskı uygulaması, korkutmasıdır. Zorbalık çocuklar arasında yapılan psikolojik, fiziksel, sosyal ve sözel saldırıdır. Kasıtlı olarak karşısındakine zarar vermek için yapılan saldırgan davranıştır. Taraflar arasında bozulan bir güç dengesi vardır. Sistemli ve süregelen bir eylem biçimidir.

Akran Zorbalığının Türleri

Fiziksel şiddet: İtme, dürtme, tekmeleme, tükürme, vurma, ısırma, kulak çekme, tekme atma ya da çelme takma, kesici ya da delici aletlerle saldırma, ateşli silahlarla korkutma, oturacağı yere sivri bir cisim koyma, cisim fırlatma olarak tanımlanmaktadır.

Sözel şiddet: Boy, kilo, diş yapısı, ten rengi gibi bedensel özellikleriyle alay etme, giysi ve gözlük gibi dış görünüşüyle alay etme, peltekliliğiyle, kekemeliğiyle, aksanıyla ya da şivesiyle alay etme, küçük düşürücü lakaplar takma, kaba ve çirkin sözlerle hitap etme, sözlü olarak tehdit etme vb olarak tanımlanmaktadır.

Sosyal şiddet: Dışlama, oyunlara almama, grup dışında bırakarak yalnızlığa itme, görmezden gelme, konuşmama, diğer öğrencilerin de o öğrenciyle konuşmasını engelleme, diğer öğrencileri o öğrenciye karşı kışkırtma, hakkında dedikodu ve söylenti çıkarma, iftira atma, haksız şikayetlerde bulunma, çeşitli yerlere çirkin yazılar yazma olarak tanımlanmaktadır.

Cinsel şiddet: Cinsel amaçlı dokunma, elle ya da sözle sarkıntılık yapma, cinsel çağrışımlı sözcükler kullanarak imalarda bulunma, giysilerini (etek, eşofman) zorla kaldırma ya da çıkarma, hakkında cinsel içerikli söylentiler yayma olarak tanımlanmaktadır.

Eşyalara şiddet: Eşya ve yiyecekleri zorla alma, para ya da eşyaları çalma, haraç alma, zorla bir şeyler ısmarlatma, defter ya da kitaplarını karalama, eşyalarını izinsiz kullanma olarak tanımlanmaktadır.

Akran zorbalığını diğer saldırgan tavırlardan ve öğrenci çatışmalarından ayıran özelliklere bakıldığında olumsuz davranışın tekrarının olduğu ve bu dengesiz durumu her iki tarafın da kabullendiği görülmektedir. Akran zorbalığının tarafları şiddeti uygulayan, şiddete maruz kalan ve şiddete sessiz kalanlardan oluştuğu için sorunun sanıldığından çok daha büyük olduğu söylenebilir. Güçlünün zayıfa uyguladığı şiddet olarak da kabul edilebilecek bu davranışları

sergileyenler, şiddeti uygulayan gruba farklı şekillerde dahil olabilirler. Örneğin olumsuz davranışa gülerek, cesaretlendirerek, davranışı onaylayarak ve tekrar ederek şiddet uygulayan gruba dahil olabilirler. Bizzat bu davranışları sergileyenler isim takarak, tehdit ederek, emir vererek, oyunlara almayarak ya da oyundan çıkararak, vücutta açıklanamayan yara bere ya da çürük, tırnak izi bırakarak zorbaca davranışlarda bulunurlar.

Zorbalığı Azaltmak ve Önlemek İçin Neler Yapılabilir?

- ✓ Zorbalığın önlenmesi için zorbalığın ne olduğunun çok iyi kavranması, asla normalleştirilmemesi, görmezden gelinmemesi gerekir.
- ✓ Yetişkinlerin çocuklar arasındaki zorbaca davranışları fark etmemesi, bu davranışların zamanla çoğalarak devam etmesine neden olur. Zorbalığın fiziksel boyutu, sözel ve sosyal zorbalıktan daha fazla ciddiye alınmaktadır. Bu

doğrultuda zorbalığı fark etme ve zorbalığa müdahalede bulunma biçimleri de değişmektedir. Bütün bunlardan dolayı konuyla ilgili ebeveynler olarak bilinçlenmeli çocuklarımızı gözlemlemeli ve uygun zamanda ve şekilde müdahale edilmelidir.

- ✓ Medyada yer alan şiddet olayları ile ilgili haberlerin dili çocukların şiddeti normalleştirmelerini sağlayacak nitelikte olmamalıdır.
- ✓ Ebeveynler, çocukların sosyal ortamlarındaki akran ilişkilerini gözlemleyerek çocukların olumlu ve sağlıklı ilişkiler geliştirmelerine destek olmalıdır.
- ✓ Yetişkinler, çocukların bazı zorbaca davranışlarını normal karşılayabilmekte böylelikle bu zorba davranışları engelleme çabaları da azalabilmektedir. Bu durum çocukta bu davranışın onaylandığı algısı oluşturabileceği ve davranışı pekiştirebileceğinden çocuklara mutlaka şiddetin asla kabul edilemeyeceği her koşulda ve şartta anlatılmalıdır.
- ✓ Çocukların telefon ve internet gibi iletişim araçlarını nasıl kullandıkları, bu araçlar üzerinden kimlerle arkadaşlık yaptıkları ebeveynler ve öğretmenler tarafından gözlemlenmelidir.